

МИХАЙЛОВИЧ Д.М. ЗАКОННЫЙ ИНТЕРЕС КАК ЭЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО СТАТУСА ДОЛЖНОСТНОГО ЛИЦА

Рассматриваются элементы правового статуса государственного органа и должностного лица, вопросы в отношении того, нужно ли считать законный интерес элементом правового статуса; устанавливаются соотношение категорий законного интереса и правового статуса, в частности правового статуса должностного лица.

MIHAJLOVICH D.M. LEGITIMATE INTEREST AS AN ELEMENT OF A LEGAL STATUS OF THE OFFICIAL. Elements of a legal status of the state body and the official, questions are considered concerning, whether it is necessary to count a legitimate interest an element of a legal status; the parity of categories of a legitimate interest and a legal status, in particular a legal status of the official are established.

Ю.В. НИКИТИН

канд. юрид. наук, доц.

Національна академія управління

УДК 343.3/7:351.746.1

ДЕТЕРМІНУЮЧІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА СТАН ЗЛОЧИННОСТІ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

В історико-демографічному розвитку розкриті детермінуючі фактори, які впливають на стан злочинності проти основ національної безпеки України; здійснений аналіз їх впливу як на внутрішню, так і на зовнішньополітичну безпеку держави.

Із зародженням державності перед науковцями і фахівцями-практиками весь час постає одне і теж питання удосконалення державного механізму для всебічного розвитку людини і суспільства в цілому. Але на стабілізацію в цій сфері впливають багато чинників, і один з них – це злочинність. З'ясування факторів, які породжують і обумовлюють злочинність, і, виходячи з цього, окреслення факторного аналізу даного явища з метою його попередження і є головними завданнями сьогодення. На різних етапах становлення державних інституцій, розвитку соціально-економічних, політичних гарантій суспільства, прав і свобод людини вчені прийшли до висновків, що є стійкі групи взаємозалежних ознак та певні фактори, що їх обумовлюють [1, с.57-60; 2, с.74-92; 3, с.312-321; 4; 5, с.444-460; 6, с.221-222, 240-255].

Термін «фактор» (від лат. factor - такий, що скоює, відтворює) позначає рушійну силу будь-якого процесу чи явища [7, с.1408]; не існує поза умов і завжди є їх частиною, формою прояву; це вже реалізація причин, тобто такі причини, які вже існують у реальних явищах і процесах з наявністю всіх необхідних для цього умов.

Тому визначення всіх типових факторів (причин і умов), що впливають на національну безпеку держави, їх вивчення, аналіз і групування по певним ознакам (загрозам) дозволить сконцентрувати зусилля всіх суб'єктів національної безпеки по розробці заходів попередження злочинних проявів. А також надасть можливість законодавчому органу держави, з суб'єктами законодавчої ініці-

ативи, розробляти, проводити кримінологічну експертизу і приймати відповідні закони, які б унеможливили факторне загострення існування безпеки.

Національна безпека, як соціальна система, є складною і багатогранною. Процес її формування обов'язково здійснюється по об'єктивним законам розвитку людства, а також під впливом множинності факторів, які постійно взаємодіють, впливають один на одного, що обумовлює їх змінність і мінливість, а це необхідно враховувати при забезпеченні діючої національної безпеки. Стан національної безпеки залежить від двох основних чинників, якими є національні інтереси України; загрози національній безпеці держави, тобто стабільному розвитку.

В свою чергу, фактори, які впливають на стан національної безпеки, можна поділити на: економічні, соціальні, суспільно-психологічні, негативно-правові, екологічні, техногенні, організаційно-управлінські тощо. Злочинність же з'являється в тих умовах, коли ті чи інші фактори сприяють цьому, тобто всі криміногенні фактори різного змісту в своїй сукупності детермінують злочинність [1, с.58], але криміногенні фактори тільки тоді можна аналізувати в якості "механізму" впливу на злочинність і злочинні прояви, коли вони розглядаються у конкретному контексті (історичному, часовому, ситуаційному, тобто рівню розвитку цивілізації, стану законності і правопорядку).

За допомогою факторів, що не мають "вигляду" узагальнюючої суб'єктивної оцінки, можна набагато точніше

дослідити реальний стан національної безпеки і, використовуючи метод факторного аналізу, передбачити зміни і пріоритети серед складових національної безпеки. Національна безпека тісно пов'язана як із внутрішньо-національними інтересами держави, так і за межами її території. В залежності від характеру та виду загроз безпеці здійснюються ті чи інші заходи та засоби їх попередження. На рівні держави (національними суб'єктами забезпечення безпеки), на міжнародному (об'єднаннями держав, міждержавними та міжнародними організаціями – ООН, ЮНЕСКО тощо).

Але в різних аспектах безпеки закладені правові норми, які обмежують діяльність її суб'єктів відповідно до їх повноважень. Об'єднання їх з метою попередження злочинності проти основ національної безпеки України і є головною задачею. Тому метою статті є визначення ролі та особливостей факторів, які впливають на стан національної безпеки як ступеню захищеності країни в цілому, дослідження макрорівневої взаємодії зацікавлених суб'єктів в контексті зменшення злочинності і зміцнення елементів національної безпеки.

Сучасне бачення перспектив необхідності досконалого вивчення особливостей впливу факторів на стан злочинності проти основ національної безпеки викладено в дослідженнях вітчизняних і закордонних фахівців, таких як: І.М. Даньшин, В.В. Голіна, О.Г. Кальман, О.В. Лисодед, О.М. Яковлев; В.Н. Кудрявцев; М.Ф. Головатий; В.А. Бачинін; А.Е. Тарас, К.В. Сельченко та інших. Окремим аспектам політики країни та вимогам забезпечення зовнішньої і внутрішньої безпеки, як складових національної безпеки держави з урахуванням особливостей факторних впливів, присвячені праці В.І. Андрійцева [8]; О.М. Джуки [9]; В.І. Шакуна [10]; В.А. Ліпкана [11]; В.В. Циганова [12] та інших.

Для визначення факторного впливу на стан безпеки людини, суспільства, держави необхідно визначитись із пріоритетністю національних інтересів.

Тому вочевидь, що після проголошення незалежності України однією з головних цінностей українського народу, держави стало з'ясування основоположних засад - національних інтересів. Але на цьому етапі почалися конфронтації між новоствореними партіями, рухами та гілками влади, боротьба між старим і новим розумінням історичної значущості оновленої, незалежної України. Все це спричинило анархію у чіткому формуванні національних цілей, цінностей та інтересів України.

Прибічники "особливої ролі" та "особливого шляху" України зводять політику забезпечення національної безпеки до Особливого місця України у Європейському просторі. Часта зміна правлячих кіл призвела до того, що на протязі ось уже 14 років незалежності у держави не вироблено чіткого розуміння "національних інтересів", яке б відповідало справжнім інтересам нації. Україна у політичній сфері донедавна курсувала між двома полюсами - Росія-Захід, і не могла для себе чітко визначатись чи вона прибічник певного відсторонення від Росії і інтегрується до Євроатлантичних структур, або об'єднання України з Росією та іншими державами - бувшими республіками СРСР, на кшталт Співдружності Незалежних Держав і є її пріоритетом [13, с.20-21; 14]. Ця невизначеність негативно впливає на безпеку суспільства в цілому. Ідуть руйнація і

дезінтеграційні процеси в політичній, економічній та соціальної сферах. А це сприяло, як свідчать дані Державного комітету статистики України за останні 14 років, різкому зростанню злочинності та розповсюдженню тяжких і особливо тяжких її проявів.

На підставі аналізу праць науковців та чинного законодавства, фактори, що впливають на безпеку держави, можна поділити на дві окремі групи: зовнішні і внутрішні.

До зовнішніх факторів можна віднести:

1). *Обороздатність.* Під час "холодної війни" збереження держави, її конституційного устрою, територіальної цілісності були головними цілями державного рівня країн-членів Варшавського Договору та країн-членів НАТО. Ідеологічна війна між цими двома блоками була спрямована на знищення самого образу життя сторін, які протистояли. І на цій підставі проникнення буржуазної ідеології, з одного боку, чи навпаки комуністичної ідеології, з іншого, у суспільну свідомість вважалось загрозою національній безпеці, а незмінність ідеологічних догм держави – основоположним національним інтересом. В якості додаткових інтересів перевага віддавалась укріпленню обороноздатності держави.

Але з ліквідацією СРСР, розпадом Варшавського блоку зникла загроза щодо збереження того чи іншого устрою держави з боку прибічників ліберально-демократичних чи комуністичних ідей. Вочевидь, у XXI ст. буде переважати ліберальне мислення, яке вже сьогодні здійснює великий вплив на сприйняття національних інтересів, цінностей та характеру загроз їм¹. І в Україні на зламі століть безпека людини, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість визначаються найвищою соціальною цінністю. А безпека держави визначається в якості ключового компонента, який забезпечує безпеку особистості і суспільству. Лібералізм стає домінуючою ідеологією, що відокремлює відношення між особистістю і державою [15-19].

В зв'язку з цим у сфері обороноздатності змінилися підходи до визначення і оцінки загроз національній безпеці. Сьогодні розглядаються загрози прикордонних суперечок, незаконного поширення зброї масового ураження і засобів їх доставки поряд із загрозами екологічних катастроф, нелегальної міграції тощо.

2) *Територіальний фактор.* Діяльність держави у політичній сфері гарантується принципом суверенності, незалежності, який дістає своє відображення у таких основних атрибутах: територія, громадянство, органи державної влади, Збройні сили, державні символи, столиця, а також внутрішніх і зовнішніх функціях держави, які закріплені Конституцією. Демократизм держави знаходить свій вияв, насамперед, у порядку формування органів державної влади, у їх системі, структурі, функціях, у типі і

¹ Політологи, юристи, соціологи, філософи, економісти отождожують лібералізм з важливим принципом забезпечення, в якості основоположних, життєво важливих інтересів особистості; ці інтереси отождожуються з правами і свободами особистості. Зосереджується увага на важливості моральної свободи. Філософія ліберальної держави відповідає інтересам індивідуума завдяки системі прав. Ліберальна держава націлена забезпечити доступність всіх громадян цієї системи до прав та результатів цих прав. Широка економічна свобода, мінімізована участь держави в керуванні економікою.

формі держави за характером здійснення державної влади [20, с.47].

Але держава, в особі влади, на 14-му році незалежності не має закінчено-сформованих і закритих відповідним режимом та законодавчо врегульованих кордонів. Ми спостерігаємо, що у XXI столітті з новою силою постає стара загроза безпеки у вигляді прикордонних конфліктів. Територіальні спори частіше всього виникають тоді, коли кордони між державами чітко не визначено. Прикладом цьому може бути конфлікт у Приазов'ї (2003 р.), з Російською Федерацією відносно острова Тузла (2004 р.), з Румунами відносно острова Зміїний і континентального шельфу. Прозорість кордонів сприяє контрабанді, нелегальній міграції тощо.

3). *Міграція*. Ще одним із сучасних факторів, який впливає на безпеку, є масова міграція. Україна відчула на собі цю проблему, коли до Криму почали повертатися кримські татари, примусово вивезені з України у 50-ті роки XX століття. Також іде проникнення на територію України афганських біженців, представників В'єтнаму, Лаосу, Індії. Потік мігрантів охоплює майже всі регіони держави і поки що досить тяжко спрогнозувати їх вплив на національну безпеку.

Такий стан міграції, з одного боку, фактично компенсує еміграційний відтік населення із західних і східних економічних регіонів, а з іншого, іде приховане заселення української території населенням інших держав, що може призвести до суттєвих демографічних змін в деяких регіонах України, зокрема в Автономній Республіці Крим.

Аналізуючи сучасний стан міграційних процесів в Україні та світовий досвід з цієї проблеми, можна констатувати, що це, можливо, призведе до:

- формування на певній території анклавів з переважною більшістю етнічних іммігрантів; поступове втручання держави (звідки емігрує населення) у внутрішні справи нашої держави з метою захисту прав і інтересів своїх співвітчизників;

- у разі погіршення соціального розвитку держави, в місцях проживання іммігрантів, серед корінного населення збільшиться кількість безробітних; зменшиться середня заробітна плата; впадуть доходи населення; показники здоров'я та освіти; характеристики екологічного стану; демографічні показники та ін. [21, с.137];

- збільшення конфліктів на міжетнічних відносинах;
- збільшення конфліктів на міжрелігійних (міжконфесійних) стосунках.

4). *Тероризм*. Останнє десятиліття пов'язано із зростанням нового виду агресії – транснаціональної організованої злочинності та міжнародного тероризму. Останній намагається перенести цю загрозу всередину держави.

Інтеграція України у міжнародне співтовариство та процеси глобалізації сьогодення ще більше посилюють вплив транснаціональної злочинності та міжнародного тероризму на ситуацію в державі та її положення в світі.

На підставі аналізу наукових праць і чинного законодавства можна зробити висновки, що до умов криміналізації даних процесів відносяться:

- прискорення інтеграції України у Європейський і світовий ринок товарів та послуг;
- підключення нашої держави до міжнародних фінансової, банківської систем, світових систем комунікацій;
- різке збільшення масштабів еміграції з України і міг-

рації в Україну, і поява багатонаціональних міст-мегаполісів;

- "прозорість" кордонів з сусідніми державами;
- зростання кількості організованої злочинності всередині держави;

- послаблення ефективності діяльності правоохоронних органів України у боротьбі зі злочинністю та її організованою складовою.

Зазначені фактори здійснюють великий вплив на формування нових тенденцій в розвитку злочинності, закріплення її зв'язків з транснаціональними кримінальними корпораціями, формування регіональних кримінальних та світового кримінального ринку. В даних умовах найбільш великі злочинні організації були в змозі досить успішно вбудуватися в інтеграційні та глобалізаційні процеси і використати це в своїх злочинних намірах.

Ці чинники можуть виступати одними із ключових детермінантів, які об'єктивно впливають на особу, суспільні відносини, розвиток державних інститутів. І для людини, суспільства, держави це може бути, з одного боку, як позитивним фактором для формування нових безпечних взаємовідносин, так, з іншого - глибокою кризою в суспільстві. І в першу чергу - кризи ідеології, яка призведе до кризи державно-правової системи. У такому суспільстві (світовому співтоваристві) неминуче виникають різні опозиційні групи - політичні, соціальні, національні, релігійні, які ставлять під сумнів законність тієї або іншої існуючої влади, системи управління в державі, а також об'єктивний характер домінуючих тенденцій функціонування світового співтовариства. А екстремістська за своєю суттю організація деяких з таких груп, призводить до того, що якщо немає змоги домогтися своїх цілей легітимними засобами, вона починає словидувати антисоціально-демократичну теорію та застосовувати практику терору як одного з найдійовіших, на її погляд, знарядь досягнення бажаної мети. При цьому слід зазначити, що моральним виправданням терору для таких організацій служить високе ідеологічне обґрунтування останнього (поза такої високої "Ідеї" терор - це просто геноцид, політичний вандалізм).

5). *Екологічний фактор*. Наступний суттєвий фактор – це небезпека, пов'язана з погіршенням екології, яка, більш ніж наведені вище загрози, може в повному обсязі слугувати прикладом змін нашого уявлення про національну безпеку. Ще зовсім недавно погіршення стану навколишнього середовища не розглядалося в якості суттєвої загрози національній безпеці. Якщо, наприклад, в південних регіонах України, де гостро не вистачало питної води, це була проблема виснаження природних ресурсів, то сьогодні ця проблема сприймається вже зовсім інакше.

Екологічна безпека, як явище, є однією із ключових в загальній сукупності факторів, що формують систему національної безпеки держави. В свою чергу, екологічна безпека України, в своїй основі ґрунтується на концепції всеохоплюючої системи міжнародної (глобальної) безпеки [22, с.7-13]. Екологічна безпека, як складова національної безпеки, є станом захищеності людини, суспільства, держави від загроз з боку небезпечних природних об'єктів, забруднених внаслідок аварії, катастроф, господарської, військової чи наукової (генно-біотехнічної) діяльності, природних явищ, небезпек техногенного (в тому числі ядерного та біологічного тероризму) і природного

характеру.

В державах Європи та інших країнах світу деякі екологічні проблеми призводять не тільки до виникнення напруги, але і до ситуації, близької до конфліктної. Це, в першу чергу, із-за проблем спільного використання водних ресурсів, утилізації небезпечних відходів, виробництва ядерної енергії. Тому в питаннях національної безпеки, необхідно розрахувати не тільки на добру волю сусідніх держав, але і на свою здібність правовими засобами і заходами та спільними інтересами спрямовувати їх дії по унеможливленню рахуватися з собою, сприяти і визнавати українські національні інтереси.

Кримінальний кодекс України також передбачив у VIII розділі кримінальну відповідальність за злочини проти довкілля.

Внутрішні фактори:

1). *Комунікаційний фактор.* На серпень 1991 року – час проголошення незалежності України, держава опинилася із слабкими позиціями у всіх сферах безпеки: кордонні залишилися відкритими, територія чітко не визначена, втрачені традиційні економічні партнери, ринки збуту продукції, маємо нестабільність в геополітичному та торгово-економічному становищі, велику енергетичну залежність тощо.

Все це призвело до послаблення всієї інфраструктури. Різко скоротилися транспортно-комунікаційні можливості держави, зв'язки з зовнішнім світом як з ближнім, так із далеким зарубіжжям. Треба відзначити, що Україна, маючи розгалужену систему транспортних комунікацій, отримала їх в наслідок в дуже непридатному для використання стані. Значно скоротилися для України і можливості залізничного транспорту, який займав одне з ведучих місць в економіці держави.

2). *Енергетичний фактор.* Одним із значних факторів, що впливає на безпеку держави, є енергетичний. Україна на 55 % залежить від загального обсягу спожитих первинних енергоресурсів. Основу ресурсної бази енергетики держави складають традиційні види палива – вугілля, природний газ та нафта. Це зумовлює в значній мірі розроблювати певні заходи по збереженню та заощадженню енергоресурсів, спрямовувати зусилля правоохоронних органів по унеможливленню їх розкрадання.

3). *Економічний фактор.* Закріплення в Конституції України (ст.41) трьох форм власності призвело до зміни ролі держави в економічних відносинах між різними суб'єктами. В умовах розвитку ринкових відносин (основною яких став прибуток як основний мотив економічної діяльності) в якісно новій площині постала проблема економічної безпеки держави і механізм її забезпечення. В першу чергу на законодавчому рівні повинні надаватися відповіді на такі важливі питання, як наприклад: що захищати в економіці; хто це має робити; якими методами захищати; яке місце державних і громадських органів в забезпеченні економічної безпеки. А невизначеність в цій сфері суттєво впливає на зростання злочинності. Економічна безпека тісно пов'язана з важливими чинниками економічної системи, яка взаємообумовлена із світовою економікою, в зв'язку з чим держава при забезпеченні своєї економічної безпеки залежить від внутрішніх і зовнішніх загроз. Загрози можуть бути стихійними, пов'язаними з циклічністю вільного ринку; спланованими; тимчасовими; постійними; локальними (які зачіпають окремі галузі);

регіональними (в рамках окремого регіону) чи міжнародними. Такими загрозами можуть бути інфляція, незаконне використання ресурсів, проблеми безробіття, екології, економічної злочинності тощо.

Виходячи з вище зазначеного, а також домінуючої в останні роки концепції причинності, як взаємодії різних сторін об'єктивного та суб'єктивного, особистості і середовища, можна відзначити, що злочинність, яка пов'язана з основами національної безпеки держави, є наслідком взаємодії історично обумовлених, соціально придбаних особистісних якостей і зовнішніх обставин. Вплив на останні з визначеною національною ідеєю, яка вбере в себе всі пріоритети людини, суспільства і держави, дозволить змінити середовище, а через нього безпосередньо формування особистості.

Висновки.

1. Розпад Радянського Союзу і проголошення незалежності України наглядно свідчать, наскільки небезпечно для держави не мати гнучку систему безпеки, яка не враховувала би об'єктивну взаємозалежність різних її сторін і факторів, та вступу за такою системою на зовсім інший шлях державного, суспільно-політичного розвитку, до якого вона зовсім не була розрахована.

2. Безпека України повинна базуватися: по-перше, на традиційній для української ментальності – духовно-моральних основах становлення всієї нації; по-друге, над чітким визначенням інтересів особи і суспільства та поєднанням їх у пріоритетні національні інтереси держави; по-третє, розвивати і, стверджуючи, розраховувати на свої сили у досягненні певних результатів, використовуючи при цьому передовий світовий досвід; по-четверте, унеможливленні втрати контролю над ключовими сферами життєдіяльності держави.

3. Необхідна зовсім нова ідеологія - конструктивна, яку треба розробляти, завдяки засобам масової інформації озвучувати, а впроваджувати через національну систему освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: Підручник /Даньшин І.М., Голіна В.В., Кальман О.Г., Лисодед О.В.; За ред. І.М. Даньшина. –Харків: Право, 2003. – 352 с.
2. Яковлев А.М. Социология экономической преступности. –М.: Наука, 1988. –256 с.
3. Кудрявцев В.Н. Стратегия борьбы с преступностью. –М.: Юрист, 2003. –352 с.
4. Головатий М.Ф. Соціологія політики: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2003. –504 с.
5. Бачинин В.А. Философия права и преступления. – Харьков: Фолио, 1999. –607 с.
6. Психология экстремальных ситуаций: Хрестоматия /Сост. А.Е. Тарас, К.В. Сельченко. –М.: АСТ, Мн.: Харвест, 2002. –480 с.
7. Большой энциклопедический словарь. –М., 1983. – С.1408.
8. Андрійцев В.І. Екологічне право та проблеми екологічної безпеки // Рад. право. -1990. -№ 4.
9. Джука О.М. Внутрішньодержавні аспекти щодо протидії тероризму в Україні // Тероризм і національна безпека України: Матеріали міжнародної конф. -К.: Нац.

акад. внутр. справ України, 2003. –С.217-219.

10. Шакун В.І. Урбанізація і злочинність: Монографія. –К.: Укр. академія внутр. справ, 1996. –256 с.

11. Ліпкан В.А. Національна безпека України: нормативно-правові аспекти забезпечення. –К.: Текст, 2003. –180 с.

12. Циганов В.В. Національна безпека України. –К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2004. –99 с.

15. Конституція України. –К.: Юринком, 1996.

16. Закон України “Про основи національної безпеки України” від 19.06.2003 р., № 964-IV // Урядовий кур’єр. –30.07.2003. –№ 139.

17. Селіванов В. Право як сфера свободи // Вісник Академії правових наук України. –2001. –№ 1. –С.17-32.

18. Авер’янов В. Реформування українського адміністративного права: черговий етап // Право України. –2000. –№ 7. –С.6-8.

19. Годика Ю. Конституція і правова держава // Вісник Академії правових наук України. –2000. –№ 1. –С.43-44.

20. Погорілко В.Ф. Нова Конституція України – втілення національної ідеї державотворення // Право України. –1997. –№ 1. –С.46-47.

21. Савченко Н.О. Прогнозування показників соціального розвитку, як одна з характеристик виміру соціальної безпеки // Соціальна безпека: пошук нової парадигми: Зб. наук. ст. –2003. –Вип.1. –С.137-141.

22. Качинський А. Про екологічну безпеку України: в пошуках нової концепції // Розбудова держави. –1994. –№ 5. –С.7-13.

13. Ліпкан В. Неопарадигма національної безпеки // Право України. –2002. –№ 11. –С.19-23.

14. Засць І.О. Виступ на круглому столі “Зовнішня політика України: сучасний стан та перспективи зміцнення”. –Київ: Комітет Верховної Ради України у закордонних справах, Інститут міжнародних досліджень, Благодійний фонд С. Бичкова “Духовне відродження”, 2003. –С.12-13.

Надійшла до редколегії 16.11.2005

НИКИТИН Ю.В. ДЕТЕРМИНУЮЩИЕ ФАКТОРЫ ВОЗДЕЙСТВИЯ НА СОСТОЯНИЕ ПРЕСТУПНОСТИ ПРОТИВ ОСНОВ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ

В историко-демографическом развитии раскрыты детерминирующие факторы, воздействующие на состояние преступности против основ национальной безопасности Украины; осуществлен анализ их воздействия, как на внутреннюю, так и на внешнеполитическую безопасность государства.

NIKITIN J.V. DETERMINE FACTORS OF INFLUENCE ON A CONDITION CRIMINALITY AGAINST BASES OF UKRAINE NATIONAL SAFETY

In historic-demographic development are opened determine factors influencing a condition of criminality against bases of national safety of Ukraine; the analysis of their influence both on internal, and on foreign safety of the state is carried out.

О.М. ОВЧАРЕНКО

Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого

УДК 347.962

ГАРАНТІЇ ДОСТУПНОСТІ ЯК ПРИНЦИПУ ОРГАНІЗАЦІЇ Й ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ¹

Досліджуються проблеми забезпечення доступності як принципу організації й діяльності судової влади; на основі аналізу міжнародних стандартів й положень чинного процесуального та судової влади законодавства розглядаються гарантії реалізації цього принципу.

Останнім часом питання доступності як принципу організації й діяльності судової влади широко обговорюються науковцями і практиками. Враховуючи положення ч.1 ст.55 Конституції України про судовий захист прав і свобод людини, проблема надання доступу до нього всім

суб’єктам права, які його вимагають, стає актуальною. При зверненні особи до суду виникають численні перешкоди, а отже виникає потреба дослідити засоби забезпечення доступу до суду.

У науковій юридичній літературі концепція гарантії традиційно розглядається в рамках правового статусу особи [1; 2, с.143-145]. Дослідники теорії судової влади виділяють гарантії деяких принципів її організації й діяльності,

¹ Первинна рекомендація з напрямку досліджень: канд. юрид. наук Марочкін І.Є. (НЮАУ).